

POMORSKA BAŠTINA

SNOVI SJEĆANJA

Nelijepa je stvarnost da najmanje dvije posljednje živuće generacije obitavaju u sebi stranom i nevoljenom prostoru kojeg su zapravo i sami autori, i sa sjetom i tugom se prisjećaju toplijih i prisnijih prostora, običaja i okusa...

■ Napisao i snimio Mladen Ščerbe

Novo, ekonomski "ispravno" društvo nudi povratak u sjetnu prošlost kroz sintagme tipa "Mediteran kakav je nekad bio", "kako su jeli naši stari", "kako se nekad plovilo"..., ali poanta je u tome da je to zaista prošlost, nepovratna prošlost koja sve brže hlapi iz sjećanja, a već iduća generacija neće imati ni najslabijeg dojma o rečenom. I tako od svega kako je nekad bilo ulazimo u okruženje kakvo nikad nije bilo.

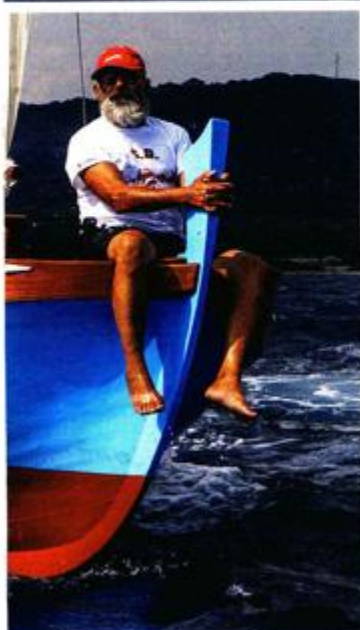
U samo dvadesetak godina, krajnje neestetски betonski masivi i neautohtono raslinje zastrlo je gotovo sve što je izvorno. Primorska mjesta koja su oduvijek zrcalila lice u moru, dobila su arhitekturne karcinome koji su ih nagrdili i doveli do neprepoznatljivosti. More je nepravedno postalo mjestom uglavnom za ladanje, a svi naponi da se to dobro unovči učinili su ga mjestom križanja i bespoštednog sudaranja svih mogućih ekonomskih "kultura" i običaja, najčešće neautohtonih i uglavnom s maćehin-skim manirima. Pregažene su sve norme kulturnog ponašanja i bez ikakve empatije prema zatečenom, neumoljivi je kapital simpatičan samo sebi samome, ustrajno potrošio i podčiniio sve kulturno i izvorno što se nalazilo na

→
Barka Primavera, replika regatne lošinjske pasare (4,90 m) s Marconi jedrom, izgrađena u lošinjskom brodogradilištu sredstvima Lošinjskog muzeja i Grada Malog Lošinja i o njoj danas brine Jedriličarski klub "Jugo". Brodograditelj Dinko Lekić. Njena izgradnja je bila prvi poticaj za obnovu nekada uvriježenih regata s lošinjskim pasarama. Kormilar Roko Krstajić s posadom: Mladen Kuljanić, Sanjin Krstajić i Denis Saganić

→
Gajeta Dida moj (4,95 m). Gradnja 1964. Rad Ivana Pićuljana s toka Raba, legendarnog rapskog brodograditelja. U vlasništvu je Zorana Kordića, a kormilar u regati je bio Joško Staničić

Leut Amphitryte, Josip Pino Diminić, Ivica Baretić i Jurko Karninčić

← Darko i
Giannino
Kučić plivaju
kraj brodice
Račica u
vlasništvu
Jedriličarskog
kluba
Rak iz
Martinšćice

← Robert i Dani
Mohović te
Franko Gržin u
pobjedničkom
gucu MD 551

↓ Igor Ferker na
svojoj gajeti
Nebuloza Ničija.
Problemi s
gindacima

mjestima koja oplakuje to tako neodoljivo komercijalno more.

PARKIRANJE

Novo doba i novi naute nisu sebi napravili novi prostor već su uzurpirali i prekrili postojeći stari. More su prilagodili ladanju, hedonizmu i novoj ekonomiji koja više ne počiva na vrijednosti zemlje kao hraniteljice, već na vrijednosti ugrađenih apartmana, parkirališta ili suhe marine. Isto vrijedi i za plovila. Jeftinija i manje zahtjevna staklo-plastika zamijenila je drvo, forme su prilagođenije komforu nego maritimnoj svrsi, a pogon je postao "turbo". Od bezobzornosti nije pošteđen ni morski krajolik, forme u krajoliku nekad zvane luke spasa, ugodna sidrišta u zaštićenim valama, tisućljetne luke - utocišta brodovima u nevremenu. Sve je pod rigidnom naplatom bez ikakvog suvislog opravdanja. Naplaćuje se "parking", kako za vez kažu novi naute, po jedinici vremena od čak samo 15 minuta... Od svega što je još živo, tu je samo sjeta i beskrajna tuga za djedovinom.

MALA BARKA 2

Stvari su odmakle već predaleko da bi se mogle popraviti. Novo doba donijelo je sa sobom i druge materijale, druge tehnike, drugačije ukuse i drugačije formate, a prostor u kome se promjena zbiva, ispod mnogo slojeva zaborava krije našu istinsku izvornu priču. Utoliko je hvale vrijedno kada se ukaže netko tko skreće pažnju na zagubljeno i trudi se da ne bude izgubljeno. Dakako, hvale je vrijedno kada te napore prepoznaju državne institucije i riječju i novcem podupru dobra nastojanja. Mala barka 2 upravo je takav projekt, dobrohotan i prepoznat kao vrijedan. U rečenom se projektu Jadran poima kao jedinstven životno-kulturni prostor nerascjepkan nacionalnim razlikama, pa u njemu sudjeluju i susjedni slovenski prijatelji mora. Dakle, pored Primorsko-goranske županije, Turističke zajednice Kvarnera, Pomorskog muzeja Hrvatskog primorja u Rijeci, "Kuća batane" iz Rovinja sudje-

POMORSKA BAŠTINA

↑
Lošinjska regatna pasara Ani. Replika s oglavnim jedrom u vlasništvu Kruna Lekića. Oglavno jedro je inače atipično za ovaj tip pasare. Brodograditelj Dinko Lekić. Ivan Jerman kormilar. Robert Žuknić i Emanuel Perković posada. U okretu na bovi s pasarom iz samogradnje Princess. Porinuta je u more u ovoj godini i ojedrena Markoni jedrom. Posada i ujedno vlasnici Mario i Hidajeta Fafandel

←
Radovan Nikolić i Ivo Saganić na gajeti Koki

POMORSKA BAŠTINA

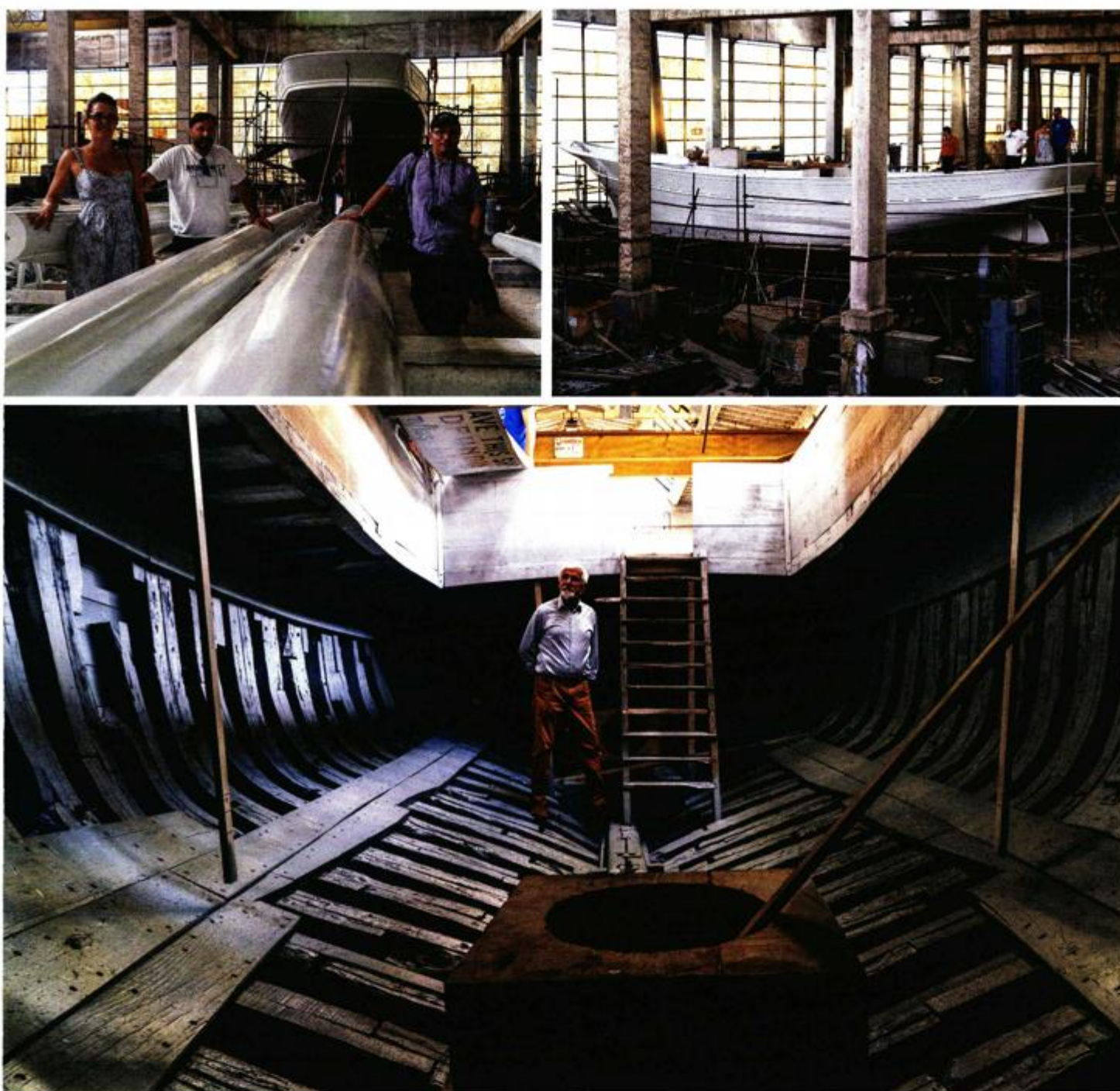

↑
Tradicija u
tradiciji, folklorno
društvo Studenac

Gianfranco
Sirotnjak,
poznati meštar
brodograditelj
iz Lovrana u
društvu Stanka
Iskre

luju još i Općina Izola, Turistička zajednica Izola, Općina Piran te Pomorski muzej "Sergej Mašera" iz Pirana. Naravno, interesno područje projekta je sjeverni Jadran, odnosno Slovensko primorje, obala Istre i cijeli Kvarner, a s nadom da će reperkusije uživati jednoga dana i ostatak Jadrana kada se dobra strana projekta bude zrcalila na cjelokupnom jadranskom akvatoriju. Premisa u oživotvorenju projekta je da turizam ne poznaje granice, već naprotiv, briše ih i premošćuje različitosti. Kako je turizam po svojoj definiciji između ostalog i kretanje, kretanje prostorom,

prilika je da se to čini na prikladan način kako bi se barem prividno razgrnuli slojevi zaborava i prizvali u sjećanje izgubljene vrijednosti, izgubljeni običaji i izgubljene vještine našeg morskog genija. To bi značilo da se kroz turizam koji je trenutno najpogodniji oblik komercijalizacije, osigura materijalna samoodrživost projekta kroz eksploataciju u praksi, svega što bi po načinu i obliku pripadalo našoj pomorskoj kulturnoj baštini. Od dobivenog novca bi se od trajnog propadanja zaštitila materijalna i nematerijalna pomorska baština, osnovali interpretacijski i edukacijski centri u odgovarajućim

↑
Josip Pino Diminić
u logeru;

Inspekcija logera
"Nerezinac". Tea
Trdoslavić iz PGŽ-a
i kustos Pomorskog
povijesnog muzeja na
Rijeci Nikša Mendeš
u društvu voditelja
projekta Mala barka 2
Roberta Mohovića

mjestima, osnovao virtualni pomorski muzej i moguće Akademija tradicijskih pomorskih vještina za obrazovanje mladih.

Jedan od tekućih projekata koji se trenutno ostvaruje i bliži kraju je obnova logera "Nerezinac" koji se po završetku planira koristiti kao pokazno-edukacijski brod s matičnom lukom u Malom Lošinj. Kada se u konačnici ojedri i porine u more, stalni vez će mu biti uz Obalu Lošinjkih kapetana, neposredno uz Muzej Apoksiomena.

Podno oblakom zastrte Osoršćice upravo je završena 42. Nerezinska regata drvenih tradicijskih

plovila na jedra i vesla, na kojoj je sudjelovao dvadeset jedan istinski entuzijast i ljubitelj mora, a pored glavnog organizatora Sportskog društva "Škarpina", dio je to organizacijske potpore i Male barke 2. Po dobrom prosjeku sudionika ova regata zasigurno nadmašuje mnoge regate na Jadranu, ali nadasve i po nautičarskom iskustvu. Moglo bi se za nju slobodno reći da je to regata kapetana. Dobro raspoloženje i vedri duh svih regatera siguran su znak da ovoj priči još dugo dugo neće biti kraja. Tko zna, možda se oblak s Osoršćice jednom i zauvijek povuče! ●